

# ERDÉLYI MAGYARÁG

Felolós szerkesztő:  
**Zágoni Dezső**  
Független politikai napilap, megjelenik minden reggel.  
Szerkeszt. órák: délut. 6-11 Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Oradea (Nagyvárad), A. Iancu (Kossuth-u.) 10. Telefon: 380.

Ara 1 lej  
II. évfolyam 169 sz.  
Hétfő  
1933 Junius 19

2

Az európai politika szenzációja:

## Gömbös Hitlernél

A találkozás mögött fontos diplomáciai küldetésről írnak a külföldi lapok, Gömbös azonban gazdasági tárgyalást emleget. Ausztriában fejetetejére állott minden. Bomba robbant Klagenfurtban is

### Szó sem lehet Anschlusról!

Gömbös berlini útja mögött európai jelentőségű események húzódnak meg. A békés „Anschluss“, terve, mely az osztrákok érthető és jogos porosz-ellenes magatartásán buktat meg, új helyzetet teremtettt Hitlerék számára. Ausztria huzódózása a német gyarmatosító szellemtől érthető, de éppen úgy érthető Magyarország és az összes nagyhatalmak idegessége a német terror láttán, mely erőszakkal akarja elfoglalni Ausztriát. Gömbös berlini utazása mögött idegen megbízás áll és a magyar miniszterelnök utjának célja vétót emelni Hitlernek.

### Dollfuss Párisban

Páris, jun. 17.  
Dollfuss osztrák szövetségi kancellár Londonból jövet pénteken Párisba érkezett, ahol tisztelgett Lebrun elnöknel, — majd hosszasan tanácskozott Daladier miniszterelnökkel és Paul Boncour külügyminiszterrel. Dollfuss szombaton éjjel érkezik vissza Bécsbe.

Az osztrák kancellár a francia sajtó munkatársainak nyilatkozatot tett és kijelentette, hogy az utóbbi napok merényletei dacára Ausztriában nyugalom van és a kormány a helyzet ura. Habicht birodalmi képviselő kiutasításával összefüggően Dollfuss közölte, hogy Habicht személyét nemkívánatosnak tartották s felszólították, hogy hagyja Ausztria területét. Minthogy a szép szónak nem engedett, ezért kényszerültek vele szemben a hatalmi eszközökhöz nyulni.

Bécsben osztatlan örömet keltett Dollfuss párisi sikere és az osztrák politika hangulata megenyhült.

A köcsön gyors és váratlan folyósítása arra vall, hogy Franciaország minden erejével Ausztria támogatására siet. A 300 millió frank óriási megkönnyebbülést hozhat az országra és a kormány végrehajthatja nagyszabású gazdasági terveit.

Botrány az alsó-ausztriai tartománygyűlésen

Bécs, jun. 17.  
Az alsó-ausztriai tartománygyűlés péntek délután megtartott ülésén hangos incidensek játszódtak le. A felszólalások folyamán a keresztényszocialista és a nemzeti szocialista tagok éles támadásokat intéztek egymás ellen.

A mind hevesebbé vált vita végül is tettelegességekre vezetett és a két párt emberei formálisan verekedni kezdtek.

Az inzultusok egymást érték és a tumultusok

zus jelenetek még fokozódtak, amikor a szocialisták is beleavatkoztak a verekedésbe. A tettelegességeig fajult incidens miatt a tartománygyűlés ülését csak hosszabb idő után lehetett folytatni.

### Gömbös Berlinben

Berlin, jun. 17.  
Gömbös Gyula pénteken délelőtt váratlanul elutazott Pestről és Bécsen keresztül Münchenbe érkezett. Az állomásról egyenesen a müncheni repülőtérre érkezett, ahol Hitler személyes használatára szolgáló hárommotoros Junkers repülőgépen Berlinbe utazott, ahová pénteken éjjel 11 órakor érkezett meg. Szombat délután felkereste Hitlert és két órán keresztül tanácskozott vele. Este a nemzeti szocialista párt többi vezéreivel találkozott. A váratlan berlini utazás szenzáció erejével hatott.

### Kezajlott a „caranista“ gyűlés Piatra Neamtban

## Fehér lovon járja be Moldovát Codreanu és szédit a parasztokat

Bukarest, jun. 17.  
Piatra Neamtban tegnap folyt le a nemzeti parasztpárt taranista csoportjának gyűlése, melyről már tegnap hírt adtunk. A gyűlésen résztvettek Mirto Voicu Nitescu s D. R. Joanitescu miniszterek. Costachescu a szenátus elnöke nyitotta meg a gyűlést. Kijelentette, hogy a „Secera“ köré csoportosultak mozgalma nem pártbontási akció, hanem foglalkozni kívánnak azokkal a programokkal, amelyek a kormány munkája elé

elő akadályként tornyosulnak. Costachescu ezután támadta a szélsőségeket.

Macarescu a következő felszólalóként lépett fel. Vaszgárda propagandája ellen kiáltott. Codreanu fehér lovon járja a vidéket és a parasztoknak birtokokat gér. Buhusiban a templomba imába foglalják mindennap Codreanu nevét. A kormány is mulasztást követett el, amikor nem jutatta földhöz a környék földműves lakosságát.

## Fizet a CFR.

Bukarest, jun. 17.  
A CFR vezérigazgatósága a hónap vége felé megkezdi a belföldi és külföldi adó-

ságainak a kifizetését. Elsőnek 30 millió lej utal ki a vezérigazgatóság, amelynek nagyjobb részét belföldi hitelezők kapják.



Mai nap

### Gömbös kiadása

A politikában szinte villámlasszerűen hatott az a hír, hogy Gömbös Gyula magyar miniszterelnök Berlinbe utazott. Amikor ezek a sorok napvilágot látnak, a történelmi pillanatnak vége: Gömbös már beszélt Hitlerrel. Hogy mi áll a nem várt találkozás háta mögött, arra csak sejtéssel felelhetünk, hiszen ki merészel ma pozitívumokat állítani a politikában. Csak következtetéseket mondhatunk el, csupán benső megértésekről adhatunk számot, azonban ezekből is tisztán bontakozik ki előttünk a találkozás nagyszerűségei. Hitler az osztrák események elfajulása miatt Gömbös Gyulával figyelmeztetik a nagyhatalmak. Lehet, hogy a magyar miniszterelnök Hitlernek tudomására hozta azt, hogy egy benső zavarokkal birkózó Ausztriában esetleg rendet kell teremteni és ezt a rendet éppen magyar honvédek lesznek hivatva megcsinálni. Az is lehet, hogy Gömbös egész nyíltan feltárja Hitler előtt azokat a következményeket, amelyek a megvalósulás stádiumába lépnek, ha Hitler nem hagy fel az ausztriai zavarkeltéssel.

Mindenestre egy bizonyos: a kis Magyarország vezető szerephez jutott. Gömbös Gyula, a magyar miniszterelnök lett a nagyhatalmak futárja és jelen pillanatban Gömbös államférfiúi bölcsességére bízott az, hogy Hitler vissza lehet-e tartani az esetleges baklövésről. Gömbös ezt a megbízatást annál szívesebben teszi meg, mert hiszen a revízió kérdésének pillanatnyi ellankadása is Hitler durva és poroszos fellépésének következménye s bizonyos, hogy Gömbös Berlinben erre is rámutat.

A mai nap tehát valóban bővelkedik szenzációkban. A kis és lerongyolódott, de hecsületben élő és erkölcsi törvények alapján álló Magyarország közvetít Hitler és a nagyhatalmak között. Hogy mi lesz, az eredmény? Ki tud erre válaszolni ma. Az idő azonban meghozza majd a maga feleletét.

### Felmentették Krenner Miklóst

Rövid, de annál örömtelibb hírt röpített szét a táviró Erdélyben: a kolozsvári törvényszék felmentette Kreuner Miklóst, a magyar újságírás egyik legnagyobb képviselőjét.

En is boldogan zártam lelkembe az örömhírt. En is megörültem a híreknek, mert ha vaaki ismeri Krennert, én ismerem és soha tisztább lelket, ideálisabban gondolkodó újságíró és igazabb embert, nálánál nem ismertem. Ember, aki egy életen át küzdött a magasabbrendű ideálokért, újságíró, akinek tolla mindi gbátran állt fajtája védelmére. Ez volt Krenner Miklós. De közel éreztem a lelkemhez azért is, mert magam is vallottam, hogy a magyar és a román egymásraturalt két nemzet, amelynek előbb-utóbb kezdet kell fognia, ha azt akarja, hogy megmaradjon. Vallottam és hirdettem én is, hogy ezt a megbékélési munkát, nekünk erdélyieknek kell beindítanunk. Hogy Krenner is, én is ezért a nemes célért odaitőtöttünk, ahova kellett, az csak természetes. Nem lehet kiméletesen bánni a gennyes sebbel, ha meg akarjuk gyógyítani a testet.

Krenner egy életen át hirdette a testvériséget és verte a hidat a két nemzet közt, de az eredmény mindig sajtóper és román hírlapi támadás volt.

Most a független bíróság felmentette Krennert. Ez a felmentés azonban súlyos ítélet azok felett, akik román részről eddig minden igaztollu magyar újságíró felett meg akarták kongatni a halálharangot. Bár okulásnak ezek a sovén és rövidlátó román zsurnaliszták és patrióták és Krenner felmentése új, hecsületes idők kezdetét jelentené.

### Ime a székelyföldi „kulturzóna” hatása

## Gusti miniszter: A székely iskolás gyermekek nem tudják, mi Románia fővárosa

Bukarest, jun. 17

Gusti közoktatásügyi miniszter már hónapokkal ezelőtt elhatározta, hogy személyesen győződik meg arról, hogy az ország egyes iskoláiban milyen eredményeket érnek el. Gusti meglepetésszerűen folytatta ezeket a vizsgálatokat és még nagyobb meglepetés volt, hogy első útja éppen a Székelyföldre itt is a magyar tannyelvű, jórészt felekezeti iskolákba vezetett. A közoktatásügyi miniszter már utban hazafelé azt mondotta az újságíróknak, hogy nincs meglepődve a

tapasztaltakkal.

A miniszter most nyilatkozott, hogy a székelyföldi iskolák tanrendszerének teljes megváltoztatására van szükség, mert voltak az elemi iskolák magasabb osztályaiba járó gyermekek, akik azt sem tudták hogy mi Románia fővárosa és azt mondták, hogy Bukarestről sohasem hallottak. A miniszter még nem nyilatkozott, hogy milyen intézkedésekre készül, mert azokat valószínűleg csak szeptemberben az őszi iskolai szezon megkezdése előtt fogja kiadni.

## Felfedezte a temesvári rendőrség a kommunisták nyomdáját

### Temesváron is egy marosvásárhelyi kurir irányította a mozgalmat

Temesvár, jun. 17.

A rendőrség tegnap rajtaütésszerűen házkutatást tartott a Temesvár periferiáján levő Schnapp-telepen. Kelemen Zsuzsa nevű nő lakásán kommunista röpiratokat és sokszorosítógépeket találtak. Kelemen Zsuzsa személyén kívül letartóztattak egy Löbl

Márton nevű marosvásárhelyi kommunistát, aki elfogatása pillanatában el akart tépni egy papírlapot, valamint Gergezan Ilonai, Rosenberg Bébit és Merbl Józsefet. A Löblnél talált papírlapon a kommunista ifjúságkásoknak megszervezésére vonatkozó utasítások szerepeltek.

### Ermihályfalván

## Berugatták az őrt és megugrottak a börtönből

### A csendőrség azonban másnap már elfogta az egyik foglyot

Zilah, jun. 17.

Az ermihályfalvai csendőrség hosszas nyomozás után két megrögzött tolvajt fogott Albert Imre és Bihary Gábor személyében. A foglyokat egy zárt helyiségbe vezették és őrizetükkel Székál István éjjeli őrt bízták meg. A foglyok zárkájuk egyik nyílásán pénzt adtak Székálnak, azzal, hogy kerítsen bort. Az éjjeli őrt eleget tett a ki-

vánságnak, bort hozott és hármában inni kezdtek. Amikor a foglyok látták, hogy az őrt teljesen elázott arra kérték, hogy nyújtson be két karót, ami hamarosan meg is történt. A karók segítségével aztán a foglyok fetörték az ajtót és megszöktek. Székál másnap elfogták és Zilahra szállították, ahol átadták az ügyészségnek. Az ügyészség elrendelte az előzetes letartóztatását.

## Leszakadt a szegedi fogadalmi templom 150 mázsás harangja

### A borzalmas súly összemorzsolta a harangozó fülkét és a harangozó az utolsó percben menekült meg

Szeged, jun. 17.

Szeged ritka esemény tartja izgalomba. A szegedi székesegyház 150 mázsás óriás harangja, harangzugás közben lezuhant, átütötte a toronytetőzetet és irtózatoss robaj közben a harangozó fülkére vágódott.

A fülkében bent tartózkodott Papp István harangozó, egy ministráns fiúval együtt

A zuhanás zajára kimenekültek a fülkéből és alig értek ki, a harang szétmorzsolta a fülkét. Ha egy másodpercet késnek, a harang agyontapossa őket.

A városban nagy a riadalom és az egyszerűbb emberek Istent ujját látják az eseményben.

## Súlyos villamosgázolás Nagyváradon

Elütött a villamos egy leányt, akinek felszakadtak az erei

A Templom-téren tegnap délelőtt súlyos szerencsétlenség áldozata lett Tordai Mária Velencepart 39 szám alatt lakó leány. Egyik Kolozsvári uccai mézárószületben volt húsvásárolni és hazafelé menet a Templomtérén át akart menni a villamos síneken. Ugy látzik, nem figyelt, mert nem vette észre z

alig pár lépésnyire közeledő 4-es számú villamoskocsit.

Szerencsére a villamoskocsivezető nem vesztette el lelekjelenlétét és erősen fekezett, úgy hogy a kocsi elütötte a leányt, azonban csak

zúzódást szenvedett a bal alsókarján.



## Az új konverziós törvény végrehajtási utasítása

2

A vagyon vidéki jellege annak közigazgatási elhelyezésétől függőleg van meghatározva.

A falusi és városkörnyéki körletbe tartozó javak vidéki javaknak tekintendők.

A városokban levő javak városi javaknak tekintendők, ha az illető községnek 1930. január 1. előtt városi jellege volt.

4. szakasz. Városi tulajdonosok a törvény értelmében mindazon adósok, akik a fenti 2. és 3. szakasz előírásai alá nem esnek és birtokában vannak egy valamely város körzetébe eső ingatlandnak, feltéve, hogy a városnak ezen jellege már 1930. január 1. előtt meg volt.

Kikre nem vonatkozik a törvény?

5. szakasz. A törvény rendelkezései nem vonatkoznak:

a) 1. Az állami, megyei, városi, községi, autonóm pénztárak, kereskedelmi és mezőgazdasági kamarák hivatalos vagy magánjellegű követeléseire, az egyházközségek, iskolaszékek, kórházi jótékonyági intézmények (magánkórházak előjárósága, a jassi Szent Spiridon kórház gondnoksága, a Brancoveni kórházalapítvány és a Beldinan Elena kórház, Barlad) követeléseire, bármilyen természetűek is ezek, továbbá azokra a követelésekre, amelyek a szövetkezeti törvény alapján működő tanítói és lelkesítő bankok saját tagjaikkal szemben állanak fenn.

2. A törvény keltkor kiskoru hitelezők követeléseire, amelyek a mezőgazdasági terület eladási árából maradtak fenn, vagy a bírói hatóságok engedélye alapján tőkéik elhelyezése folytán jöttek létre.

3. A városi földhitelintézetek követeléseire, amelyek speciális törvények alapján működnek a papírokban felvett jelzálogkölcsonökre.

Ezen társaságok kötelezve vannak, hogy kívánságra a fizetési határidőt meghosszabbítsák, minden olyan kölcsönre nézve, amely tíz évnél rövidebb időtartamra vétetett fel.

4. Az idegen nemzetiségű társaságok vagy fizikai személyek követeléseire, ha ezek közvetlen hitelezők, vagy pedig, ha zsiró, vagy engedményezés folytán 1931. szeptember 18-a előtt jutottak a követelés birtokába.

Az átruházás csak abban az esetben ellevethető az adós adós által, ha a polgári törvénykönyv 1182. szakasza értelmében pontos kelettel tud szolgálni.

Az idegen nemzetiségű fizikai személyek alatt nem értendő azok, akik az országban laknak és semmiféle más állampolgársággal nem rendelkeznek.

b) 1. A kegydíjakra és évjáradékokra, külön 150 ezer lejig bezárólag.

2. Házastársak között, válás esetén a rokkantak, hadiözvegyek és hadiárva (kis és nagykorúak) követeléseire minden adósra hozományi visszatérítésére a gyám által a kiskorúak vagyonának visszatérítésére.

3. Bérleti szerződésekből származó be-  
rekre.

4. A kézi és szellemi munkateljesítményekért járó díjazásokra.

5. A magánszemélyek által fizetendő fizetésekre és nyugdíjakra.

(Folytatjuk)

## Kolozsvári és for- dai megbízottunk

Mohay János, címre: Cluj, str. Aventuriosă (Kalandos-u.) 4. és Turda, str. Războieni (Liget-sor) 9.

1933. VI. 12. ERDELYI MAGYARSÁG

3

## Óriási kárt okozott Désen a felhőszakadás

Egy csizmadia mesternek teljes lakásberendezését elvitte az árvíz

Dés, jun. 17.

A gyakori esőzések, valamint a péntek délelőtti felhőszakadás Désen nagy károkat okozott. Különösen a Köves-uca környékén pusztított a víz, mivel több alacsonyabban fekvő házba is behatolt és teljesen tönkretette a butorokat. A károsultak között a legnagyobb vesztesége Barcsa Károly sze-

gény csizmadiamesternek van, kinek nemcsak lakásberendezését vitte magával az ár, hanem a műhelyében levő összes szerszámok és talpok is megrongálódtak. A prefektura látva a víz okozta veszelmeket, katonaságot vezényelt ki, hogy védelmet nyújtson a rettegésben levő lakosságnak.

## Sztrájkolnak az állami szállítók

Csak akkor vesznek részt az árlejtésen, ha az áruk értékének felét előre kifizetik

Bukarest, jun. 17.

Az ipari és kereskedelemügyi miniszteriumban pénteken árlejtést kellett volna tartani a hadsereg számára szükséges gyapot, ruha és textilárakra vonatkozólag. Az árlejtés kezdete előtt ötven nagykereskedő és szállító jelent meg a kereskedelemügyi miniszteriumban, akik azonban nem adtak be ajánlatot, hanem közös memorandumot terjesztettek be a miniszteriumba. Ebben kijelentik, hogy ne mképesek hitelt nyújtani és a szállítást csak abban az esetben vállalhatják, ha az állam a megrendeléskor a megrendelt áruk értékének legalább 50 százalékát előlegképen kifizeti.

## Féltékenységi rohamában maróluggal le- öntötte férjét, majd öngyilkos lett egy nagykárolyi asszony

Nagykároly, jun. 16.

Majdnem végzetessé váló féltékenységi dráma játszódott le Nagykárolyban. A dráma főszereplője Molnár Sándor munkás és a felesége.

Molnár igen takarékos és szorgalmas munkás volt és minden szombaton utolsó bányáig odaadta keresetét feleségének, azonban a pénz nem minden, mert az asszony nem igen volt férje-urával megelégedve. Félt-

kenységgel gyötörte állandóan a békétűrő embert.

A napokban ismét elővette féltékenységi rohamát, amire a férj ingerülten válaszolt. Az asszony se maradt rest, szót szó követett, mire az asszony a mosáshoz készített maróluggal vágta férje arcába. Cselekedetétől azonban annyira megijedt, hogy az üvegben levő lugot maga itta meg. A marólugga súlyos égési sebeket okozott a házaspáron.

## Kiskereskedők figyelmébe!

## Julius elsejétől kezdve a kiskereskedőknek is könyvet kell vezetniük

Bukarest, jun. 17.

A pénzügyminiszterium Julius elsejétől adott haladékosan a kiskereskedőknek arra, hogy üzleti könyveket szerezzenek be és azokat a pénzügyi hatóságoknál felülbélyegezzék és hozzálassanak a könyvek szabályszerű vezetéséhez. Ezt a rendelkezést számos kiskereskedő még nem teljesítette, no-  
lott most már bizonyossá vált, hogy ezt a

kötelezettséget semmiféle közbenjárás nem változtathatja meg. Miután a könyvvezetés dátumtól már csak néhány hét válasz el, nyomtatékosan a kiskereskedők figyelmébe ajánlja azt, hogy Julius elsejétől feltétlenül szerezzenek be a szükséges lebélyezett könyveket, nehogy a pénzügyi közegek kénytelenek legyenek bírságot kiróni.

## Jó ára van a román sertésnek Prágában

Bécs, jun. 17.

Bécsben a marhavásár 1936. évi első felhajtásából 122 darab volt magyarországi származású. A nagyobb kínálat következtében általában 5-10 garással estek az árak. A gyengébb minőségű marhák és bikák tartott áron, a kicsontoznivaló pedig 5 garással drágábban kelt el. A sertésvásárra 5175 darab zsír és 7400 darab hussertést

hajtottak fel. A felhajtásban 1823 darab darab zsír és 9 darab hussertés volt magyarországi származású. A vásár irányzata tartott volt.

Prágában 200 darab magyar sertés volt a vásáron. A magyar zsirsértések pedig 8-8.50 cseh korona áron keltak el kilogrammonként.



# A vadon leánya

Ekkor keserűen mosolygott s visszahanyatlott párnájára. A pihenő végével most már egy kérdéssel többlet intézhetett miss Seggonauxhoz.

## XVI. FEJEZET.

Nem hallatszott megelőzőleg nagyobb zaj mint amennyit a füvet cirógató szél csinál. Ez is beleveszett a csöndbe. Aztán újra kezdődött, de ekkor már távoli vizeses morajának hangzott s utána megint a csöndbe veszett. Mélyebb és hangosabb zengéssel ke-rekedett föl ismét, míg akkora zugássá növekedett, amilyen a sziklaparthoz csapódó vad hullámverés zaja.

Csönd lett újra.

Megint feltámadt, míg olyanná lett, mint a mennydörgés, — ropogott, visszhangzott, bömbölt kavargóan.

Csönd.

Megint feltámadt, míg olyanná lett, mint a mennydörgés, — ropogott, visszhangzott, bömbölt kavargóan.

Csönd.

Akkor, mint gyöngye visszhang a szigetéről, egyetlen dobütés jött át feleletül a tónak még csillagfényes vizén, amit csakhamar zavaros beszédzaj követett, majd uszó csónak evezőcsapkodása, mely gyorsan partot ért s a parton egy ember állt a fekete fák alatt, aki Abalának nevezte magát és vele száz meztelen vadember meg husz teherhordó... azaz a zidegen Masunguval, akivel mult éjjel találkoztak a rengetegben, — azzal a Masunguval, aki nem ismeri a félelmet, pedig öreg és nyápic — de mégis nyugodtan mosolyog a halál szemébe.

Akarmilyen volt is a Recco igazi jelleme, meg kellett hagyni, hogy csodálatos volt a bátorsága. Négy nap mult el azóta, hogy megpróbálta rábeszélni Jeanne Seggonauxot hogy hagyja ott Dyket, de mivel a leánynak szilárdabb volt az elhatározása, Recco fölszedette a Wachugabeliekkal podgyászát és nekivágott északnak.

Akarmennyire hitt is befolyásában Schomm fölött mégis tudnia kellett, amikor fölkerekedett, hogy most tiszta tudattal azoknak a vadaknak szolgáltatja ki magát, akik felkoncolták kíséretének felét, megsebesítették Dyket és összevagdostak a belga kereskedőt.

Recco viselkedése mégis változatlanul nyugodt maradt még akkor is, mikor a szózat megszólalt fölötte a vadonban, kikérdve őt a kilétéről és szándékairól, miközben a Wachugabeliek megvetésre méltó rémülettel lapítottak mellette:

— Ti vagytok a Nagy Fehér Király emberei? — kérdezte.

— Kweli, kweli — felelte a szózat.

— A Nagy Fehér Király az én jó barátom, — kiáltotta Recco. — Vigyetek hozzá, mivel üzenetet hozok neki!

Végre előjöttek a fák mögül és hallgatóan álltak köröskörül a táborn, beolajozott tagjaik fénylettek a tűzvilágnál, a lángok visszacsillantak a dárdahegyekről, mintha máris vérbe volnának áztatva. Magas, ösztövére fickók voltak, de a néger származás erősen keveredett bennük szemita jelleggel, ezt mutatta felülően keskeny orruk és ajkuk. Mindnyájan meg voltak bélyegezve a leopárdkarom jegyével.

Recco csöndesen állt ott, a tűznek tartva hátát, fegyvertelenül, védtelenül és szája szögletében mégis fölényes, hanyag mosolyával. Nyugodtan nézett farkasszemű Abalával, a vezérrel, aki előlépett és mellének szegelte dárdáját.

— Fegyvertelen vagyok, — mondta ki swahili nyelven.

(Folyt. köv.)

# Szent a béke a Bernády csoport és a Magyar Párt között

Marosvásárhely, jun. 17.

A Magyar Párt marosvásárhelyi tagozatának intézőbizottsága ülést tartot és azon foglalkozott Bernády György dr. visszalépésével a Magyar Pártba.

Az intézőbizottsági ülésen az elnök ismertette Bernády György dr. visszatérésének körülményeit és előadta, hogy Bernády György dr. csoportja, a demokratikus blokk milyen feltételek között hajlandó visszatérni a pártba.

A demokrata blokk vezetői nevezetesen azt kívánták a párt vezetésétől, hogy az intézőbizottságban 25, az elnöki tanácsba

pedig 15 tagot válasszanak be közülök. Ez volt a visszatérés feltétele. Az intézőbizottsági ülés tagjai rövid tanácskozás után elfogadták a demokrata blokk kívánságait és így megpecsételték a békét a Magyar Párt és a demokrata csoport között.

A Magyar Párt és a demokrata blokk kibékülésének első eredményeképpen a tegnapi marosvásárhelyi városi választások alkalmával már a Magyar Párt tagjai is a demokrata blokk jelöltjét, Kassay Imrét támogatták, akinek sikerült is bekerülni az állandó városi választmányba.

## SPORT

# Nem megy Szegedre a váradi Törekves

Nagyvárad, jun. 17.

„Ember tervez...” mondhatnók most is, hogy a nagyváradi Törekvés magyarországi utja elmaradt. Már minden rendben volt, már bizonyos volt, hogy szombaton Hódmezővásárhelyen, vasárnap Szegeden játszottak volna a piros-feketék sőt Csaba és Oroshá-

za is érdekes lett volna, de közbejött a pech a prefektus Bukarestben volt s így a csapat tagjai nem kaphattak határátlépőt.

A vezetés természetesen táviratilag lemondta a mérkőzéseket, illetőleg későbbi terminusra halasztotta.

# Angol nő nyerte Európa törvívó bajnokságát

Budapest, jun. 17.

Az Európa vívóbajnokságok során tegnap az egyéni női törvívást bonyolították le. A bajnokság győztese az angol Neligan k. a. lett a magyar Bogáthi—Bogen Erna előtt. Bogáthin kívül még három magyar hölgyvívó került be a bajnokság döntőjébe. Meglepetés az olimpián előkelő helyezést elérő Guinness (Anglia) utolsó helyezése. A vég-

eredmény a következő:

1. Neligan, Anglia 6 győz. 2. Bogáthi—Bogen Erna, Magyarország 5 győz. 25 kapott tuss. 3. With, Dánia 5 győz. 26 kapott tuss. 4. Olsen Dánia 5 győz. 27 kapott tuss. 5. Elek Ilona, Magyarország 4 győz. 6. Elek Margit, Magyarország 4 győz. 7. Dany Margit, Magyarország 3 győz. 8. Serrani, Olaszország 3 győz. 9. Guinness, Anglia 2 győz.

# Külföldi futballeredmények

Linz. Ferencváros—Schwazrfahr 6:3 (4:1). A magyar csapat szép játékkal, biztosan nyerte a meccset.

Bonn. Bockhai—Bonni válogatott 2:2 (2:0).

Budweiss. Hungária—SPC-Budeovice 3:3 (2:0). Az eredmény meglepetésszámba megy.

Szeged. Szeged FC—Racing Club Paris 5:2 (1:2). A nagy ünneppésséggel fogadott francia csapat csak az első félidőben volt ellenfél, a második félidőben teljesen visszasett az együttes és a Szeged FC tetszés szerint érte el góljait.

Prágában a Liben és a Meteor közötti meccse az előbbi 5:3 arányu győzelmével végződött.

Zlinben a Bata a Nachodra vert rá, eredmény 4:2 volt.

Pozsonyban a Bratislava meglepetésre kikapott a Victoria Zsiskov csapatától 1:0-ra. Bécsben a Rapid és az Ausztria közti meccs 3:3 arányu döntetlent hozott. Az újdonsült I. osztályu csapat, a Donau 4:0-ra verte a Hakoht.

Rómaiban az AS Rómának csak meg-

erőltetés után sikerült 4:3 arányban győznie a müncheni Bayern csapat felett.

## Időjárás

„Gso szorkeaz motan”  
„Megedő den kizámlással meg opadogott”

# Agyonlőtte magát egy tisztiszlóga

Bukarest, jun. 18.

Szilágyi Sándor erdélyi magyar fia, aki Bukarestben teljesített katonai szolgálatot és egy tisztnek a szolgálja volt, mellbelőtte magát. Beszállították a kórházba, de kórházban nem lehetett és így öngyilkossága elismert.



# Németország vissza követeli egykori gyarmatait

Amerika nem járul hozzá a valutafegyverszünethez. Összevesztek az agrárállamok a gabonafeleslegek kérdésében

## Ma az angol király vendégei a delegátusok

London, jun. 17.

A világgazdasági konferencia ülésel szombaton szünetelnek. Vasárnap a konferencia összes résztvevői, családtagjaikkal együtt, több mint kétezer személy V. György király windsori kastélyában látta vendégül.

Az angol sajtó valuta-fegyverszünetről ír

Páris, jun. 17.

A napokban Londonból az a feltűnést keltő hír érkezett Párisba, hogy a világ gazdasági konferencián jelenlévő francia, angol és amerikai delegátusok között „pénzügyi fegyverszünetre” vonatkozólag létrejött a megállapodás.

London, jun. 17.

A Daily Mail a három nagyhatalom megállapodására vonatkozólag a következőket jelenti:

Franciaország, Anglia és Amerika Nemzeti Jegybankjainak kormányzói elhatározták, hogy pénzügyi egyezményt kötnek. — Csak a dollár kurzusát kell még megállapítani. Azt hiszik, hogy a dollár árfolyamát 4.03 arányban stabilizálják a fontsterlinggel szemben. A Times jelentése szerint a dollár árfolyamának stabilizálása 4.04 és 4.07 kurzus között fog megtörténni, ehhez a megoldás hoz — írja a Times — a francia kormány is hozzájárult. A Daily Telegraph megemlíti, hogy

a dollár tényleges kurzusát, a hét végéig titokban fogják tartani, hogy elejét vegyék a spekulációnak.

Londonból jelentik: A világgazdasági konferencián megalakult a gazdasági és a pénzügyi bizottság. Az értekezlet tartamára tervezett

vámfegyverszünethez a résztvevő 66 állam közül eddig 47 csatlakozott.

A konferencián résztvevő államok között nagy az elégedetlenség amiatt, hogy a nagyhatalmak teljesen magukhoz ragadták a vezetést és nincsenek tekintettel a kisebb országok érdekeire. Minden ellenkező hirdás dacára,

az Egyesült Államok, Anglia és Franciaország között folyik a tanácskozás a vámfegyverszünet létrehozatala érdekében

s remélhető, hogy meg fog valósulni.

Amerika cáfol

Washington, jun. 17.

A délutáni órákban Washingtonból a leghatározottabban megcáfolták a valutarögzítésre vonatkozó híreket. Amerika különösen pedig Roosevelt elnök a leghatározottabban állást foglalt a valuta-fegyverszünet terve ellen, amit csak az érdekelt Anglia lanszirozza.

Az Egyesült Államok kormánya nagy aggodalommal vette tudomásul a new-yorki tőzsdén bekövetkezett árszuhanást

Nem tudtak megegyezni a nagy agrárállamok a gabona-kérdésben

London, jun. 17.

A világ legnagyobb gabonatermelő államai és pedig Kanada, az Egyesült Államok Ausztrália és Argentina képviselői tanácskozásra gyűltek össze, hogy a gabona árának emelésére egy közös tervet és módszert beszéljenek meg. A tanácskozásokon kiderült, hogy súlyos érdekellentétek választják el a kérdéses országokat. Nevezetesen Kanada

és az Egyesült Államok, melyeknek a régi búzából óriási készleteik vannak a termelés csökkentését és a bevetendő területek kibővítését javasolták. Ezzel szemben Ausztrália és Argentina, amelyeknek nincs készletük, ezeket a javaslatokat elutasították.

A négy gabonatermelő állam felbesza-

kadt tanácskozását meghatározott helyen folytatni fogják. Londonból jelentik. A Duna államoknak a világgazdasági konferencián résztvevő delegátusai pénteken értekezletet tartottak, amelyen a közös gabonaermelési front megalakításáról folytattak megbeszéléseket. A konferencia elnöke Madgearu volt.

## Németország visszaköveteli összes gyarmatait

London, jun. 17.

A Londonban ülésező világgazdasági konferenciának páratlanul érdekes szenzációja van. Hugenberg német gazdasági miniszter, aki a német delegáció egyik tagja, tegnap emlékiratot nyújtott be a konferencia vezetéséhez, amelyben bejelentette, hogy Németország követeli gyarmatainak a visszaadását, hogy lakosságának feleslegét elhelyezhesse.

Követeli továbbá azt, hogy Olaszországban

létesítsenek gyarmati területeket, német kivándorlók számára.

Az emlékirat a szenzáció erejével hatott és a delegátusok különösnek tartják, hogy Németország elő mert hozakodni ilyen követeléssel.

A német gyarmatok ma nagyjából Francia és Japán kezében vannak és ezért különösen a franciák keltek ki élesen a német követelés ellen.

## Fizet az állam

# 17 és fél százalékot kapnak meg 1932 évi adósságaikból az állam hitelezői

Bukarest, jun. 17.

A pénzügyminiszter újabban közli, hogy az 1932 évi állami adósságok készpénzben történő kifizetését a jövő héten megkezdik.

Hiába minden közbenjárás és protekció, mert senkit előnyben nem részesítenek. Az állam valamennyi szállítója és hitelezője egy

formán hozzájut követeléséhez. Az első alkalommal a fentálló tartozás 17 és fél százalékát fizetik ki. Ennél többet senki sem kaphat, de a kormány már megtette az intézkedéseket, hogy a közeli jövőben a hátralékos összegeket is kifizessék.

## Az igazság diadala!

# Felmentette Krenner Miklóst a kolozsvári törvényszék

Nem büntethető az sem, aki magyarul írja az uccaneveket

Kolozsvár, jun. 17.

A kolozsvári törvényszék tegnap ítélezett az Ellenzék sajtóperében: dr. Krenner Miklós publicista, dr. Somodi András felelős szerkesztő és Gredinár Aurél voltak a vádlottak. Tudvalevőleg Colfescu ügyész emelte izgatás vádját dr. Krenner Miklós vezércikkei miatt, a felelős szerkesztő ellen pedig azért, mert magyarul írták az uccaneveket. A szombati tárgyaláson dr. Krenner Miklós, aki nemrégiben gyógyult fel súlyos betegségéből, szívreható gyönyörű védőbeszédet tartott:

— Irhatok-e másként, mint eddig, tehetek-e másként mint eddig? Megyek a magam útján rendületlenül tovább, mint aki már mindennap Isten ítélőszéke elé juthat. Az utolsó félesztendőben messze jártam: elérkeztem az örökkévalóság pitvarába, láttam Isten csillagköntösének szegélyét. Es nem volt félelem a szívemben. Miért lenne most? Tisztelem a bíróságot. De minden tisztelem ellenére is, ne vegyék rossz néven, ha immár elfordulok földi terem igazságszolgáltatásától és kipillantok az ablakon át

a végtelenség vidám kékségébe, ahol az örök igazságot a csalhatatlan bírót sejtem.

A hármastanács ezután nagyszámú hallgatóság előtt hirdette ki az ítéletet. A bíróság

mindhárom vádlottat felmentette az izgatás vádjától bűncselekmény hiánya miatt

Az ügyész felebbezett a felmentő ítélet ellen.

## RADIOMŰSOR

VASÁRNAP

BUDAPEST. 9.15: Hírek. 10: Istentisztelet. Utána időjárásjelentés. 12.15: A nyíregyházi közvetítő rádióállomás ünnepélyes megnyitása. Utána 1.45: Rádiókrónika. 2: Gramofon. 3: Előadás. (Nőnevelés). 3.45: Vokál-együttes. 5: Cigányzene. 6.15: Kelet-indiai élmények. 6.45: Különleges hangszereken verseny. 7.30: Vidám csevegések. 8: Operaelőadás. Orlov. Utána 10.30: Hírek. Majd: Jazzzene.



Hát ilyen eszközökkel is lehet dolgozni a Népszövetség előtt?

# Nem tudta Veress Dónát, hogy mit íratott alá vele a tanfelügyelő

Tisztázni kell az ügyet és ha Veressnek nincs igaza, meg kell büntetni

Székelyudvarhely, jun. 17.

Balogh Artur dr. magyar szenátor és Pál Gábor dr. képviselő egy évvel azelőtt beadvánnyal fordultak a Népszövetséghez, amelyben panaszkodtak a romániai magyar iskolaviszonyok miatt, a kultúróna felállítását kifogásolták, azonkívül szövegáttek mindazokat a sérelmeket, amelyek Romániában a magyar iskolai oktatást érték. A Népszövetség, mint ismeretes, nagy meglepetésre nem adott helyt ezeknek a panaszoknak, hanem a beadvánnyal szemben elutasító álláspontra helyezkedett. A meglepetés csakhamar megdőbbenéssé változott a magyar vezetők köreiben, amikor megtudták, hogy a Népszövetség döntését éppen romániai magyar iskolai igazgató nyilatkozata befolyásolta. A szóbanforgó magyar tanerő Veress Dónát, a székelyudvarhelyi katolikus felekezeti iskola igazgatója és a Római Katolikus Tanítók Egyesületének elnöke.

Veress Dónátot ez a leleplezés rendkívül kellemetlen helyzet elé állította és az igazgató most azzal védekezik, hogy annakidején Margineanu tanfelügyelő behívatta irodájába és ott egy román szövegezésű nyilatkozatot adott át neki, amelyet csak le kellett másolnia és aláírnia. Az igazgató a román szöveget nem értette meg teljesen, csak jóval később jött rá, hogy voltaképpen mit is cselekedett.

## Olcsóbb lett a cukor

Bukarest, jun. 17.

Az „Adeverul” értesülése szerint a cukor ára zuhan. Tegnap Bukarestben már 26 és fél lej volt a cukor kilója.

## 1000 lei jutalomban

részesül az, aki 100 drb Tulipán védjegyű kaszából 1 rosszat talál. — Gyári lerakat: Stern József vaskereskedésében  
ORADEA, Nagypiac 2.

## APROHIRDETÉSEK

Nem üres reklám, hanem valóság, hogy 6 drb. művészi lev. lapot 70 leiért csakis Róna fényképész készít, Teleky-ucca 4

GYERMEKSZERETŐ minden leányt azonnal felvesz. Kohlberg Flk. kefégyár Körház-ucca 115.

UJSÁGÁRUSOKAT 1 lejes román ujsághoz helyben és az ország minden részében felvesz „Timpul Nou” kiadóhivatala Oradea Sas-passage.

NEMET nő 5 éves gyermek mellé, déltérre felvétetik. Lukács György ucca 22. 707

MUNKANELKÜLIEK szép keresettel felvétetnek a Nagyvárad Friss Ujság és az Erdélyi Magyarorság árusításához, úgy helyben, mint vidéken. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

CSÉPLŐGÉP nyolcas, alig használt eladó. Értekezni lehet: Bereczky Dánielnél, Bihar. 700

ÜZLET berendezés állvány, pult, esetleg darabonként is eladó. Cím megtudható a kiadóhivatalban.

PASZTOR-NYOMDA ORADEA

A nyilatkozatban ugyanis az igazgató nem állított kevesebbet, mint azt, hogy Romániában a magániskolák minden háborítás nélkül működhetnek, az összes tantárgyakban magyar az oktatási nyelv. Az 1919 év előtt létesített román katolikus iskolák kivétel nélkül ma is mind működnek.

A tanfelügyelő hasonló szövegű nyilat-

kozatot íratott alá Hodgyai tanítóval is, a református tanítók egyesületének elnökével.

Az erdélyi magyar közvélemény bizonyára fokozott érdeklődéssel tekint az igazgató nyilatkozata elé, amely a végeredményében egy igazságos és jogos magyar ügyet gáncsolt el Genfben.

## Megindult az új tombola

Óriási érdeklődés mutatkozott tegnap a legújabb tombolajáték megindulásával kapcsolatban. Mindenfelől több új olvasónk jelentkezett, akik részt akarnak venni a legújabb tombolában és kezdik gyűjteni a lapfejeket. 20 lapfejjel már jogosult a 30 nyeményhez és ha a szerencse kíséri, megnyerheti a nagyjértékű Opel kerékpárt is. Akinek hiányoznék egy-egy lapfej, kérje

pótlólag a bizományostól.

A most lejárt varrógépes tombola lapfejei állandóan küldhetők be a kiadóhivatalba. Vidéki olvasóinkat kérjük, ne küldjék külön levélben, hanem mindenütt a bizományosok úján, mert így nem kell portora költeniük. A mi bizományosaink beküldik együtt a lapfejeket a névsorral és általa megkapja mindenki a névre szóló tombolajegyet is.

## 160 ezer lej sikkasztott és megszökött a vedresábrányi jegyző

Nagyvárad, jun. 17.

A biharmegyei Verresábrány községben nagyarányú sikkasztás történt. Stanoi Jeremia községi jegyző a községi pénztárból

160 ezer lej sikkasztott és megszökött. Az elsikkasztott pénzből 60 ezer lej az árvák pénze volt. A vedresábrányi csendőrség körözőlevelet adott ki a sikkasztó jegyző ellen.

## Agyonlőttek a határon egy temesvári hentest

Öngyilkos akart lenni, elbujdosott és végül csendőrgolyó ölte meg

Temesvár, jun. 17.

Joó Péter gyárvárosi hentesmester még márciusban nyomtalanul eltűnt. Felesége azonnal megtekte a feljelentést és előadta, hogy férjét igen bántotta, hogy nagy bírságot róttak ki rá és ezért öngyilkosságot kísérelt meg. Szándékát azonban idejében észrevették s így megakadályozták. Joó azonban elment hazulról és azóta nyomavesztett. A múlt hónapban ismerősök közölték a családdal, hogy a budapesti rádió bemondása szerint a román-magyar határon férjüül

lát találtak.

Az illetőt — valószínűleg akkor, amikor a határon át akart osonni — több fegyvergolyó ölte meg. Az ismerősök szerint személyleírása Joó Péterre ráillik. A hatóságokhoz most érkezett átirat a magyar hatóságokhoz, amelyekhez a hullánál talált holmikat is csatolták. Köztük egy vágóhídi igazolvány is volt Joó Péter nevére. A család most már bizonyosnak tartja, hogy a temesvári hentest lőtték le a határon.

## 28 diáklány betegegett meg huszmérgezésben Galacon

Egy 18 éves leány meghalt, a többiek a kórházban ieküsznek

Galac, jun. 17.

A galaci Notre Dame intézetben romlott hus fogyasztása miatt 28 leány növendék mérgezési tünetek között súlyosan megbetegedett. Valamennyit kórházba kellett szállítani, ahol egyikük: Maria Similon 18 éves árvaleány, aki 9 éve bentlakó növendéke az intézetnek, borzalmas kínok között meghalt. Az ügyesség megindította az eljárást. Si-

mionovici mészáros ellen, aki a romlott húst szállította.

Bombamerénylet egy katolikus paplak ellen. Frankfurtból jelentik: A pfázi Stettenben ismeretlen tettesek bombamerényletet követtek el a katolikus paplak ellen. A plébánián pokolgépet helyeztek el, amely felrobbant és szétvetette a fal egy részét.